

Liite 3

Sivistyslautakunta 22.6.2021

VESANNON YHTENÄISKOULU

PERUSOPETUKSEN OHJAUKSEN SUUNNITELMA

2021

1. OHJAUKSEN JÄRJESTÄMISEN RAKENTEET, TOIMINTATAVAT

Oppilaanohjauksella on keskeinen merkitys sekä oppilaiden, koulun että yhteiskunnan näkökulmasta. Ohjaustoiminnan tulee muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävä, perusopetuksen jälkeisiin opintoihin ulottuva jatkumo. Oppilaanohjauksella edistetään oppilaiden koulutyön onnistumista, opintojen sujumista sekä koulutuksen tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta. Ohjauksen tehtäväkenttään kuuluvat oppilaan kasvun ja kehityksen tukeminen, opiskelun ohjaaminen sekä jatkokoulutukseen ja työelämään ohjaaminen. Oppilaanohjauksen tehtävänä yhdessä muiden oppiaineiden kanssa on selkeyttää opiskeltavien oppiaineiden merkitystä jatko-opintojen ja työelämätaitojen kannalta sekä laajentaa oppilaiden käsityksiä työelämästä, työtehtävistä, yrittäjyydestä ja tulevaisuuden osaamistarpeista.

Ohjausta tulee suunnitella, kehittää ja toteuttaa koko henkilökunnan yhteistyönä. Opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti jokaisen opettajan edellytetään osallistuvan ohjaustyöhön ja myös koulun muu henkilökunta voi toimia ohjauksellisesti.

Ohjauksen onnistumista edistävät kodin ja koulun välinen toimiva yhteistyö sekä hyvä tiedonkulku. Oppilaan matkaa kohti jatko-opintoja ja työelämää tukevat myönteiset koulukokemukset, oppilaan realistinen kuva omista edellytyksistään, terve minäkäsitys, yritteliäisyys, sinnikkyys sekä elämänhallinta- ja urasuunnittelu- taidot.

Ohjaustoiminnalla on tärkeä rooli koulun ja koulu yhteisön yleisessä kehittämisessä sekä yhteisöllisyyden tukemisessa. Oleellinen osa ohjausta on kodin ja koulun välillä tehtävä yhteistyö eri muodoissaan. Ohjaustoimintaan liittyy keskeisesti myös koulun sisäinen yhteistyö ja tiedottaminen.

Erityisesti ohjauksen merkitys korostuu erilaisissa nivelvaiheissa, kuten esikoulusta kouluun siirtyminen ja koulun aloitus, siirtyminen seitsemännelle luokalle ja perusopetuksen jälkeiseen koulutukseen.

2. OHJAUKSEN TOIMIJAT JA TYÖSKENTELEY MONIALAISISSA VERKOSTOISSA

2.1 OPPILAS JA PERHE

Oppilas itse ja hänen perheensä ovat tärkeimpiä toimijoita ja asiantuntijoita oppilasta koskevissa ohjauksellisissa asioissa. Oppilas ja hänen huoltajansa tulee ottaa mahdollisimman aktiivisesti mukaan ohjaukselliseen yhteistyöhön koko kouluajan.

2.2 OPINTO-OHJAAJA

Opinto-ohjaaja on päävastuussa oppilaanohjauksen suunnittelusta ja opetussuunnitelman mukaisesta toteutuksesta, pitää oppilaanohjauksen oppitunnit, toteuttaa yksilö- ja pienryhmäohjausta oppilaslähtöisesti, tukee oppilaan toimijuutta tulevaisuutensa suunnittelussa ja tavoitteidensa toteuttamisessa, osallistuu oppilashuoltotyöhön, seuraa ja tukee oppilaiden oppimista yhdessä koulun muiden toimijoiden kanssa, vastaa valinnaisainevalintojen toteuttamisesta yhteistyössä muun henkilökunnan kanssa, suunnittelee ja järjestää

työelämään tutustumisen jaksot, toimii työelämäyhteistyön verkostoissa, tekee yhteistyötä muiden oppilaitosten toimijoiden kanssa, toimii aktiivisesti ohjauksellisissa asioissa koulun sisällä mm. nivelvaiheissa, arvioi tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen tarpeen, toteuttaa tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta soveltuvin menetelmin, edistää oppilaan elämänhallinta- ja urasuunnittelutaitojen kehittymistä, vastaa perusopetuksen päättöluokkalaisten osallistumisesta yhteishakuun ja hakuvelvoitteen valvonnasta sekä huolehtii perusopetuksen järjestäjän velvollisuuksista siihen saakka, kunnes perusopetuksen päättänyt on kiinnittynyt jatko-opintoihin.

2.3 OPETTAJA

Jokainen luokan- ja aineenopettaja ohjaa ja seuraa oppilaidensa edistymistä opettamissaan aineissa, tukee oppilaan kokonaisvaltaista kasvua ja kehitystä, tukee oppilaan toimijuutta oman oppimisensa omistajana, esittelee opettamiensa aineiden työelämä- ja yhteiskuntaolollisuksia sekä ohjaa oppilasta oppimaan oppimisen taidoissa.

2.4 RYHMÄNOHJAAJA

Ryhmänohjaaja perehtyy koulun toimintaan, opiskeluohjeisiin ja menettelytapoihin huolellisesti voidakseen perehdyttää ryhmänsä oppilaat niihin, tutustuu ryhmänsä oppilaisiin ja järjestää heidän sekä heidän huoltajiensa kanssa henkilökohtaisia ohjauksellisia keskusteluja, on oppilaiden lähiaikuinen, huolehtii ryhmän yhteishengestä ja koulunkäynnin kokonaistilanteesta, seuraa oppilaiden poissaoloja ja tarvittaessa puuttuu tilanteeseen, vastaa pedagogisten asiakirjojen laatimisesta roolinsa mukaisesti sekä tiedottaa oppilaiden huoltajia koulun asioissa.

2.5 ERITYISOPETTAJA

Erytisopettaja tukee erityistä tukea tarvitsevan oppilaan opintojen suunnittelua ja valintoja, arvioi oppimisvaikeuksien vaikutusta opintojen etenemiseen yhteistyössä opinto-ohjaajan ja oppilashuoltotyöryhmän kanssa sekä toimii tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta saavan oppilaan moniammatillisen yhteistyöverkoston osana, mikäli se on tarkoituksenmukaista.

2.6 REHTORI

Rehtori järjestää opinto-ohjaukselle toimintaedellytykset, tekee opiskeluun liittyvät hallinnolliset päätökset, osallistuu tarvittaessa tehostettuun henkilökohtaiseen ohjaukseen tilanteissa, joissa oppilaalla on haasteita suoriutua perusopetuksesta, tiedottaa ja tekee yhteistyötä huoltajien kanssa sekä toimii moniammatillisissa ohjauksen ja oppimisen verkostoissa.

2.7 SIVISTYSTOIMENJOHTAJA

Sivistystoimenjohtaja vastaa osaltaan ohjauksen toimintamahdollisuuksista ja resursseista, tukee ohjauksen suunnittelua ja järjestämistä sekä esittelee ohjaukseen liittyviä asioita lautakunnalle ja toimii moniammatillisissa ohjauksen ja oppimisen verkostoissa.

2.8 TERVEYDENHOITAJA

Terveydenhoitaja osallistuu ohjaukseen opastaen oppilaita muun muassa ammatinvalintaan liittyvien terveydellisten tekijöiden huomioimisessa, huolehtii osaltaan oppilaiden hyvinvoinnista ja mahdollisesti tarvittavista terveydenhuollon palveluista sekä toimii tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta saavan oppilaan moniammatillisen yhteistyöverkoston osana, mikäli se on tarkoituksenmukaista.

2.9 KURAATTORI JA VASTAAVA KURAATTORI

Kuraattori tai vastaava kuraattori huolehtii osaltaan oppilaille tarjottavasta psykososiaalisesta tuesta, ohjaa oppilasta ja hänen perhettään soveltuviin palveluihin, edistää osallisuutta ja toimijuutta, tukee hakeutumisessa jatko-opintoihin, edistää oppilaan elämänhallinta- ja urasuunnittelutaitojen kehittymistä, auttaa arvioimaan tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen tarvetta sekä toimii tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta saavan oppilaan moniammatillisen yhteistyöverkoston osana, mikäli se on tarkoituksenmukaista.

2.10 TUKIOPPILAAT JA OPPILASKUNTA

Tukioppilaat ja oppilaskunta ovat omalla toiminnallaan osa koulun ohjauksellista kokonaisuutta. Erityisesti tukioppilas- ja oppilaskuntatoiminnassa korostuvat yhteisöllisyys ja osallisuus sekä kasvaminen yhteisistä asioista huolehtimiseen. Tukioppilaiden yksi ohjauksellinen toiminta-alue on nivelvaihe, jossa he avustavat siirtymistä 7. luokalle. Ongelmien ennaltaehkäisemisessä ja nopeassa puuttumisessa tukioppilaiden huolenpidolla on merkittävä rooli. 7-luokkalaisten ryhmäytymisessä tukioppilaat ovat vahvasti mukana.

3. KODIN JA KOULUN YHTEISTYÖ OHJAUKSESSA

Säännöllisestä yhteydenpidosta huoltajiin huolehtivat ensisijaisesti ryhmänohjaaja, opinto-ohjaaja ja koulun hallintohenkilöstö kukin omalta osaltaan. Erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden osalta yhteydenpitoa hoitaa myös erityisopettaja. Koulun muu henkilökunta ja oppilashuoltohenkilöstö ottaa yhteyttä kotiin tarpeen mukaan.

4. JATKO-OHJAUS PERUSOPETUKSEN JÄLKEISIIN OPINTOIHIN

Perusopetuksen päättövaiheessa oppilasta tulee ohjata ja tukea jatko-opiskeluvalinnoissaan sekä ohjata häntä käyttämään hyväkseen yhteiskunnan tarjoamia ohjaus-, neuvonta- ja tietopalveluita. Oppilaalle tulee myös järjestää mahdollisuus tutustua työhallinnon tarjoamiin tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluihin. Opinto-ohjaaja käy ennen yhteishakua riittävän määrän henkilökohtaisia keskusteluja peruskoulun päättävien kanssa, jotta jatkosuunnitelmat selkiytyvät. Myös yhteydenpito huoltajiin on erityisen tärkeää tässä vaiheessa. Opinto-ohjaaja huolehtii yhdessä muiden toimijoiden kanssa riittävästä yksilöllisestä tuesta perusopetuksen jälkeiseen oppivelvollisuusopintoihin hakeutumisessa ja niihin kiinnittymisessä.

5. TEHOSTETTU HENKILÖKOHTAINEN OPPILAANOHAUS

8. ja 9. luokan oppilaalla on oikeus tarvittaessa saada tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta, jonka tavoitteena on oppilaan urasuunnittelutaitojen, opiskelutaitojen ja itsesäätelyn vahvistuminen. Tehostetussa henkilökohtaisessa oppilaanohjauksessa keskeistä on moniammatillinen työskentely oppilaan kannalta olennaisten toimijoiden kanssa.

Tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen tarpeen arvioi oppilaanohjaaja yhteistyössä muiden oppilaan kanssa työskentelevien kanssa.

Ohjaus on oppilaslähtöistä, siinä tulee ottaa huomioon nuoren henkilökohtaiset tavoitteet, kokemukset, harrastukset, kiinnostuksen kohteet, osaamisalueet ja elämäntilanne. Keskeistä on oppilaan fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistäminen, minäpystyvyyden ja resilienssin vahvistaminen sekä urasuunnittelutaitojen ja hyvien toimintamallien kehittäminen.

Tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta saava oppilas laatii henkilökohtaisen jatko-opintosuunnitelman – laatimiseen hän saa tukea ja välineitä oppilaanohjaajalta ja muilta hänen ympärillään toimivan verkoston jäseniltä. Tähän suunnitelmaan kirjataan oppilaan kiinnostuksen kohteet, vahvuudet, tavoitteet ja haaveet, koulutusvaihtoehdot sekä hakusuunnitelma perusopetuksen jälkeisiin opintoihin.

Tehostetun oppilaanohjauksen työmuotoja voivat olla yksilötapaamiset, verkostotyöskentely, pienryhmäohjaus sekä tutustumiset työpaikoille ja oppilaitoksiin.

6. TYÖELÄMÄYHTEISTYÖ SEKÄ TYÖELÄMÄÄN TUTUSTUMISEN JÄRJESTELYT

Yhteistyössä työ- ja elinkeinoelämän kanssa on tavoitteena tarjota oppilaalle tietoa eri ammattialoista, ammateista, työelämästä ja yrittäjyydestä. Työmuotoina ovat muun muassa työelämän edustajien vierailut luokkatunneilla, työpaikkakäynnit, projektityöt ja erilaisten tiedotusmateriaalien hyödyntäminen. Opinto-ohjaaja vastaa erillisten työelämään tutustumisjaksojen (TET) järjestämisestä ja valvonnasta yhdessä rehtoreiden sekä työnantajien edustajien kanssa. Oppilaalle tulee myös järjestää mahdollisuus arvioida ja reflektoida hankkimiaan tietoja ja kokemuksia suhteessa omaan koulutus- ja ammatinvalintaansa.

7. OHJAUSTOIMINNAN ARVIOINTI

Ohjaustoimintaa arvioidaan osana koulun toiminnan arviointia. Palautetta kerätään systemaattisesti oppilailta, huoltajilta ja ohjauksen verkostoissa. Ohjaustoiminnan vaikuttavuutta selvitetään tilastollisesti ja laadullisesti.